

Transcripció Taula Rodona: La Intel·ligència Artificial com a aliada o amenaça en l'educació superior? - El paper del professor en un entorn d'aprenentatge augmentat per IA

Moderador:

Dr. Xavier Sales (EADA Business School)

ORCID: 0000-0002-2248-3889

Participants:

Gerard Miret (eUniv)

ORCID: 0009-0000-1174-1451

Dr. Eladi Llop (IUAM)

ORCID 0009-0000-0675-2076

Jordi Segura (CEO de CentelA)

Revista Alma Mater

Segon Fòrum Internacional de Recerca

ISSN: XXXXXXXX Vol: 1 (2026)

© IUAM

Resum

La taula rodona analitza l'impacte de la intel·ligència artificial en l'educació superior, amb especial atenció al rol del professorat, la formació docent i la transformació dels processos d'aprenentatge. Els participants coincideixen que la incorporació de la IA ha estat recent i majoritàriament basada en l'autoaprenentatge i l'experimentació, davant la manca de programes formals de formació institucional.

Es destaca la necessitat d'una alfabetització digital bàsica que permeti al professorat comprendre els diferents models d'IA, les seves limitacions i les seves aplicacions pedagògiques. També es subratlla la importància de no prohibir aquestes eines, sinó d'integrar-les de manera crítica i responsable, adaptant especialment els sistemes d'avaluació cap a formats més autèntics, com les defenses orals o la tutorització personalitzada.

El debat posa de manifest un canvi de paradigma en el rol docent: de transmissor i avaluador a mentor i guia del procés d'aprenentatge. En aquest nou context, es reforcen competències com l'esperit crític, l'acompanyament individualitzat, la capacitat de contextualitzar el coneixement i la formació en valors ètics. Alhora, es defensa la necessitat de delegar en la IA les tasques repetitives o de baix valor afegit per centrar els esforços en allò humanament insubstituïble.

Finalment, s'assenyala que la IA ofereix oportunitats per a la hiperpersonalització de l'aprenentatge i per a una educació més inclusiva i accessible, però també planteja reptes relacionats amb els biaixos, l'ús inadequat i la manca de regulació. En conjunt, es conclou que el futur de l'educació superior passa per una integració equilibrada entre tecnologia i dimensió humana.

Paraules clau

intel·ligència artificial, educació superior, rol docent, alfabetització digital, avaluació, pensament crític, mentoratge, hiperpersonalització, ètica educativa

Abstract

The roundtable discusses the impact of artificial intelligence on higher education, focusing on the role of faculty, teacher training, and the transformation of learning processes. Participants agree that the integration of AI has been recent and largely based on self-learning and experimentation, due to the lack of formal institutional training programs.

The need for basic digital literacy is emphasized, enabling educators to understand different AI models, their limitations, and their pedagogical applications. Rather than prohibiting these tools, the discussion highlights the importance of integrating them critically and responsibly, particularly by redesigning assessment methods toward more authentic formats such as oral defenses and personalized tutoring.

The debate reveals a paradigm shift in the teaching role: from knowledge transmitter and evaluator to mentor and learning facilitator. In this context, key competencies such as critical thinking, individualized guidance, contextualization of knowledge, and ethical awareness are reinforced. At the same time, the delegation of repetitive or low-value tasks to AI is encouraged in order to focus on uniquely human contributions.

Finally, AI is seen as an opportunity for hyper-personalized, inclusive, and accessible education, while also raising challenges related to bias, misuse, and regulatory gaps. Overall, the discussion concludes that the future of higher education lies in a balanced integration between technology and the human dimension.

Keywords

Artificial intelligence, higher education, teaching role, digital literacy, assessment, critical thinking, mentoring, hyper-personalization, educational ethics

Xavier Sales (moderador):

Doncs bé, gràcies. Benvinguts a l'última part d'aquest segon Fòrum Internacional de Recerca de l'Institut Universitari Alma Mater sobre l'ús de la intel·ligència artificial en l'educació superior. Aquesta darrera part és el debat que fem amb tres experts, que seran el doctor **Eladi Llop**, director de l'Institut Alma Mater; **Jordi Segura**, CEO i cofundador de **CENIA** (i que apareix a la llista de Forbes dels 50 homes que han complert el seu somni); i **Gerard Miret**, responsable del títol de Comunicació de la **eUniv**.

La mecànica serà la mateixa que vam fer servir al primer fòrum: farem unes preguntes i us donarem l'oportunitat, a cadascun de vosaltres, de donar la vostra opinió. El primer tema és la formació del professorat en aquest nou entorn, i el que m'agradaria és preguntar-vos com ha estat el vostre procés de formació en l'ús de la intel·ligència artificial en relació amb el rol docent que feu.

I et demanaria, Gerard, que comencis tu, per exemple.

Gerard Miret:

D'acord. Perfecte. Doncs bé, moltes gràcies a tots; és un plaer participar en aquesta taula rodona i estar també acompanyat. La meva experiència de formació és, bàsicament, d'autoaprenentatge. Suposo que no totes les universitats tenen encara programes de formació en l'ús d'aquestes eines i, en el meu cas, com que és una universitat relativament recent, encara no n'hi ha. Per tant, el procés ha estat d'autoaprenentatge, de prova i error, i d'anar veient què és el que funciona millor.

A partir d'aquí, sí que és cert que, en relació amb la eUniv, que és la universitat on jo treballa, enguany hem instaurat una prova de defensa oral dels treballs acadèmics que entreguen els alumnes per cada assignatura. Aquesta defensa oral es fa amb una intel·ligència artificial que, un cop l'alumne entrega el treball, li fa una sèrie de preguntes vinculades amb el document entregat.

D'aquesta manera, malgrat que aquesta defensa oral encara no la considerem una avaluació, sí que ens permet establir un primer filtre per saber si l'alumne ha assolit o no les competències que se suposa que ha d'assolir amb el treball.

Llavors, si bé és cert que no hem fet una formació formal en l'ús, sí que hem implementat aquesta eina i, per tant, en les reunions que tenim en els diversos centres de la universitat, entre professors compartim les experiències de com han anat aquestes defenses orals i, a partir d'aquí, veiem quins filtres poden fallar i quina mena d'experiències ens poden servir de cara al futur. En aquest sentit, hi ha hagut aquest intercanvi d'idees.

Però, més enllà d'això —i suposo que després entrarem en pràctiques i tot plegat—, el meu aprenentatge ha estat bàsicament de prova i error. A partir d'aquí, he anat veient en quines parts la intel·ligència artificial ens pot ajudar; en el meu cas, en la coordinació i en el fet de fer classes.

Xavier Sales (moderador):

Moltes gràcies, i especialment per la brevetat. Els nervis m'han jugat una mala passada i se m'ha oblidat dir-vos que tenim uns 15 minuts per preguntes; és a dir, si feu uns cinc minuts cadascun seria l'ideal. Jordi, què en penses tu? Quina ha estat la teva experiència?

Jordi Segura:

La meua experiència ha estat bastant similar. Al final, estem davant d'una tecnologia que neix fa tres anys. Sí que és cert que la intel·ligència artificial generativa es democratitza amb l'ús de ChatGPT a finals de novembre del 2022. Per tant, és llavors quan es comença a conèixer i quan es comencen a utilitzar totes aquestes eines.

Dit això, un cop surt, l'únic que pots fer —i ho parlàvem abans també— és entendre que no és una qüestió d'aptituds, sinó d'actitud: provar-ho, entendre com funciona i com es pot fer servir en diferents àmbits, també acadèmics. A partir d'aquí, crec que és un joc de prova i error. Evidentment hi ha una teoria, uns fonaments i unes bones pràctiques: tots els laboratoris d'intel·ligència artificial —ja sigui Anthropic amb Claude, o Google amb Gemini—, al final, per cada model de text, imatge, vídeo o àudio (perquè sovint ens centrem només en els de text, com ChatGPT, Gemini o Copilot), tenen unes bones pràctiques i una manera d'estructurar com s'han de fer servir i com s'han de fer bons prompts.

També parlàvem abans que cada model té les seves peculiaritats i funcionalitats; a vegades hi ha funcionalitats “ocultes” que desconeixem i que poden ajudar, per exemple, en investigació. Dins de ChatGPT hi ha la part d’investigació profunda (Deep Research), que permet anar més enllà. Això ho descobreixes amb aprenentatge continu, sense parar d’aprendre i d’investigar, i integrant-ho com una eina del dia a dia. Crec que és essencial entendre que és l’ésser humà qui ha d’estar al mig d’aquesta revolució i que ha de tractar la intel·ligència artificial com una eina: un complement, un conjunt d’eines per a tasques diferents.

En el quadrant del text hi ha models com ChatGPT, Claude o Gemini; però no oblidem que la generativa també inclou imatge, vídeo i àudio, i que serveixen per a moltes altres coses: creació de contingut, i fins i tot, ara mateix, estem fent servir eines d’intel·ligència artificial per gravar i transcriure aquesta taula rodona.

En definitiva: prova i error, sabent que hi ha bones pràctiques, regles i estructures per fer prompts; cal aprendre-les i entendre’n les bases. De fet, aquesta és una part de la missió que tenim des de CENIA Education: ensenyar que no és qüestió d’aptitud, sinó d’actitud. I una idea clau: el nou llenguatge de programació no és Java ni Python, sinó el llenguatge natural —el català, el castellà—, perquè ens permet comunicar-nos amb models d’intel·ligència artificial que s’han democratitzat.

A partir d’aquí, cada model té pros i contres: n’hi ha que poden servir millor per a coses més tècniques o per investigació més profunda, i d’altres per a tasques quotidianes. No hi ha un model que ho domini tot. Cal entendre com t’hi comuniquis i amb quin et sents còmode. Igual que no parlo igual amb la meva parella, amb els meus amics o en un context professional, també he d’entendre quin és el meu estil comunicatiu amb cada una d’aquestes intel·ligències artificials. Això, al final, és temps i prova i error: has d’entendre com comunicar-t’hi i veure que hi ha bones regles i bones pràctiques.

Eladi Llop:

A veure, més enllà de l’autoaprenentatge —dins de la teoria de prova i error—, un lloc on paradoxalment sí que he après bastantes coses és a partir

d'experiències d'altres institucions similars a la nostra. Sistemàticament, des de fa temps, per qüestions de feina però també per voluntat, he anat seguint experiències d'altres centres. Ara hi ha una explosió i un "festival" d'informació —també d'excés d'informació— sobre experiències en marxa. Però al començament, quan era més reduït, hi havia moltes universitats i centres educatius que es plantejaven qüestions d'aquest nivell.

La meva experiència d'aprenentatge en aquest tema no ha estat tant la d'aquelles experiències "macrocefàliques" (universitats que des del començament hi van posar diners o, com a mínim, molta publicitat de que feien moltes coses), perquè sovint és difícil saber exactament què van fer. En canvi, sí que he après molt del tipus d'experiències concretes: "a tal universitat, els professors d'una titulació utilitzen això per fer allò", i llavors penses com ho fan, què deixen de fer, què és important, etc.

I també cal reconèixer que, més enllà de l'autobombo de les grans empreses, quan passem del titular i llegim el contingut, les mateixes empreses reconeixen que les seves eines tenen característiques específiques, i és sobre aquestes característiques que has de treballar. El titular pot ser "el model és capaç d'emular o d'aprovar un examen universitari", però quan llegeixes veus on ho fa bé i on no (redacció, faltes, matemàtiques...). La "mitjana" pot quedar bonica, però són aquestes característiques les que t'indiquen en què ho pots utilitzar i en què no.

Per exemple, per qüestions professionals, jo no utilitzo matemàtiques: si un model és molt bo en l'apartat científic-matemàtic, a mi potser no em serveix. O el tema de la imatge: jo no treballo imatge; que sigui magnífic en imatge està molt bé, i espero que ajudi la gent de comunicació o d'altres àmbits, però a mi no em serveix.

En tot cas, he de reconèixer que estic agraït a molta gent —centenars, suposo— que han anat fent experiments i han estat capaços de publicar o compartir les seves experiències en mitjans docents i no docents. D'aquestes experiències, encara que no estiguessin dirigides a mi, he pogut inferir què em pot servir i què no.

Xavier Sales (moderador):

Moltes gràcies. Sembla lògic que hàgiu coincidit en l'autoaprenentatge, perquè evidentment no hi ha hagut una formació formal en un àmbit tan nou —fa tres anys— i tot s'ha après a base de prova i error. I fins i tot quan l'Eladi parla d'altres institucions, també és una forma d'autoaprenentatge, perquè no hi ha hagut una altra manera.

La segona àrea és l'entorn d'aprenentatge. La pregunta seria: en aquest entorn d'aprenentatge amb intel·ligència artificial, que automatitza moltes tasques dels professors, quines serien les noves competències o rols que haurien de tenir aquests professors? Comencem amb en Jordi, si us plau.

Jordi Segura:

Jo penso que, abans de res, el sistema educatiu —i no per culpa de la universitat, potser, sinó per la burocràcia i els governs en plural— està endarrerit amb la tecnologia. Sempre passa: la llei és molt més lenta que la tecnologia. Ho hem vist amb ChatGPT. I Europa està sent capdavantera i pionera intentant regular-ho, però la tecnologia avança més ràpid.

Aleshores, crec que s'han de canviar moltes coses i que és complex fer-ho perquè cada setmana, cada mes, o cada tres mesos, tenim models més intel·ligents. Aquesta setmana, per exemple —avui som 21 de novembre; penso que el dilluns 18— es va presentar Gemini 3, un nou model de Google que, a priori, és molt intel·ligent avui. Davant d'un benchmark que se'n diu l'ARC-AGI (AGI com a intel·ligència artificial general), gairebé l'ha superat i ha triplicat resultats de ChatGPT. I llavors dius: “Tinc un model més intel·ligent; què he de fer com a professor?”.

Per mi, el més important és l'alfabetització: entendre quins models hi ha. És a dir: sé que hi ha models d'imatge i poden ser bons, però jo no els he de fer servir; ara bé, sé que existeixen per si en algun moment els necessito. Primer: entendre quina tipologia de models hi ha. Segon: entendre com m'hi he de comunicar. Repeteixo: igual que no parlo igual amb la meua parella, el meu fill o el meu pare, tampoc puc parlar igual amb aquests models.

També cal entendre que no és una qüestió d'aptituds: no cal ser una persona tècnica, ni haver estudiat informàtica o enginyeria per fer servir aquests models. A l'empresa, un dels perfils que més tenim —irònicament— són docents. Hi havia un estudi als Estats Units que deia que el 85% dels joves de menys de 18 anys ja feien servir intel·ligència artificial, mentre que els professors estaven al 20–25%. Aquest “gap” és molt perillós: un professor està ensenyant els pròxims líders, emprenedors i professionals del futur, i no els està ensenyant a fer servir la intel·ligència artificial correctament. Alfabetització.

Segon: hem de parar de demonitzar la intel·ligència artificial. No té sentit. Amb tot respecte: a mi sempre em deien “no sempre podràs comptar amb una calculadora”. Però estic a dos clics d'una calculadora. Prohibir una eina com la calculadora, que facilita la vida i ens fa avançar, no té sentit; prohibir la intel·ligència artificial a classe o en materials tampoc.

Els treballs de recerca —a col·legis, universitats, doctorats— han de comptar amb la intel·ligència artificial com a eina. No té sentit memoritzar llistes com els rius d'Espanya o d'Andorra. La cultura general ha d'existir, però l'ésser humà no està fet per memoritzar: està fet per crear. Les màquines memoritzen millor; nosaltres hem de potenciar habilitats creatives.

Això implica canviar com ensenyem: no prohibir la IA, sinó canviar la manera d'avaluar. Jo he estudiat a Itàlia i allà es fan molts exàmens orals; això permet verificar què sap l'estudiant sense que estigui consultant una eina. I jo no negaré que hagi utilitzat intel·ligència artificial per fer recerca d'un tema. De fet, la IA generativa és molt bona digerint temes molt complexos: si jo sé poc de biologia, amb la IA puc entendre temes genètics perquè m'ho simplifica amb un llenguatge que entenc, i fins i tot amb analogies (per exemple, amb el pàdel). Això no és anecdòtic: és una forma de traduir un tema complex al teu marc de comprensió.

I aquí entrem en la hiperpersonalització: no tothom aprèn igual ni té els mateixos punts forts i febles. A algú se li donen bé les matemàtiques i a algú altre la part social. No hem de forçar que tothom sigui igual en tot; hem de potenciar el que té de més humà: empatia, habilitats socials; i, alhora, entendre que no cal obligar algú a excel·lir en allò que no se li dona. Hem d'intentar potenciar això en els nens i en els nous líders.

Tercer: fer servir la IA de manera ètica. Al Principat hem tingut incidents amb nens i models d'imatge o vídeo, per mal ús. Ho desconeixem, ho prohibim, no entenem com funciona, i queda tot en una mena de “terra de ningú”. Cal entendre els biaixos: els models, com el món real, estan esbiaixats; nosaltres també ho estem. Agafem dades (biaix), entrenem (més biaix), avaluem (més biaix). Aquests biaixos no desapareixeran. També cal entendre que els models poden al·lucinar i inventar coses. I, com que la llei va endarrerida, és responsabilitat del docent ensenyar a fer-ne un ús responsable.

Eladi Llop:

Contesto. Jo crec fermament que els professors hem de reconceptualitzar el nostre paper dins del món educatiu. Això està “coll avall”. A la nostra universitat algú ho va comentar al primer fòrum: “Hem de deixar de ser avaluadors per tornar a ser professors”, és a dir, ensenyants o docents.

En aquest aspecte, és fonamental el que deia en Jordi: hem d'aprendre a utilitzar aquestes eines. No queda més remei. Ara bé, això té handicaps: la quantitat d'eines que surten permanentment i el que ens vindrà al damunt amb els agents —encara més— pot portar-nos a un desbordament de la capacitat d'aprenentatge i de seguiment. Per tant, les institucions hauran d'estructurar molt bé què es promou, què s'ensenya i com es comunica.

Una altra part important és la mentoria o tutoria dels alumnes. Hem d'anar cap aquí: acompanyar els alumnes en el seu coneixement. I també crec que, per utilitzar aquestes eines, cal un coneixement previ. No podem enviar els alumnes a enfrontar-se a ChatGPT “a pit descobert”. Cal dotar-los d'una base: quan no saps d'un tema, l'eina no et respon bé; l'has d'encaminar, com si fos un nen petit, cap a una resposta vàlida.

Aquí la feina del docent és dir: les eines existeixen, però si vosaltres no sabeu, l'eina no us val de res. Pot potenciar moltes coses, però si tu no tens coneixement previ, l'eina et pot “tibar”: si no en saps res, et donarà una primera resposta i te la creuràs com a bona. Per tant, cal un mínim per interactuar-hi, depèn també del nivell on vulguis arribar.

I un punt en què dubto és sobre la dimensió ètica: les empreses diuen que fan moltes coses per evitar problemes, però aquesta despesa no sé fins a quin punt té recompensa econòmica. No m'imagino que algú surti a la televisió dient: "La meua eina té com a valor principal l'ètica", perquè això no ven. (Claude va néixer així, sí, però al final també hi ha el tancament de mes.)

Dit això, també crec que els professors ens hem de dotar d'ànims per tutoritzar i monitoritzar els alumnes, i socialitzar aquest monitoratge. Sí: l'ensenyament pot ser personalitzat, però les actituds socials són comunes. Hem d'instaurar bons comportaments i regles comunes a l'aula. No m'imagino una aula on cadascú estigui fent una cosa completament diferent i siguin incapaços de compartir un marc comú. La vida i la societat són comunes, i el comportament ha de ser comú. I això també pot ajudar en temes complexos que afecten molts joves: discriminacions, problemes diversos, etc.

Jo ho deixaria aquí.

Xavier Sales (moderador):

Moltes gràcies, Eladi. Gerard, com ho veus tu?

Gerard Miret:

Per defecte professional, estic bastant d'acord amb el que diuen l'Eladi i el Jordi, però puntualitzaria una cosa. Al final, parlem d'educació superior i, per tant, un professor que presumiblement és doctor; i un doctor és un "mestre de mestres". Això implica que no només transmet coneixement, sinó una manera d'arribar al coneixement.

No sé si diria que és un canvi de rol, però sí que potencia el que deia l'Eladi: passar d'avaluadors a tornar a ser professors. Què té el professor que no té ningú més? Que és l'únic que pot salvaguardar la veritat d'un coneixement determinat. Davant d'una eina que "sap de tot" o que pot explicar moltes coses, el professor ha d'exercir aquesta figura: una mica com aquella idea de "qui vigila els qui vigilen". La intel·ligència artificial ens redirigeix cap a què ha de ser un professor.

Això té derivades. Primer, el professor ha d'aprendre i dominar aquests re-

cursos. I aquí hi ha barreres generacionals o d'actitud, perquè per definició el professor universitari té un coneixement essencial i bastant inamovible; ara, en canvi, li exigim aprendre una tècnica que evoluciona dia a dia. Això implica formació constant, prova i error.

Pel que fa a l'alumnat, el professor no ha de transmetre “com utilitzar la IA per a tot”, sinó que la IA no ha de ser una crossa, sinó un accelerador. Però, com deia l'Eladi, abans d'accelerar, cal prendre coneixement. I aquí és on el professor, gràcies a la IA, pot estalviar temps i centrar-se en la revisió crítica de com l'alumne raona.

En el nostre cas, al centre on imparteixo classes (Centre Layret, en l'àmbit de comunicació), no fem classes “a l'ús”. Els alumnes tenen materials, poden preguntar, etc., però de manera proactiva fem intervencions u a u. Per què? Perquè tenim més temps i els alumnes agraeixen molt aquest aprenentatge individualitzat.

Encara que facin servir intel·ligència artificial, a través de les tutories jo tinc molt més clar com raona l'alumne i si allò que aprèn ho està absorbint. El meu valor com a professor és assegurar no només que ha après continguts, sinó una manera de raonar, perquè demà pugui ser crític amb allò que li dona la IA. Per tant, l'ús en educació superior ha d'anar més en aquesta direcció, diferent de l'ús social del dia a dia.

I, ja que ho deia abans, hi ha també el rol del professor en investigació, que és un altre assumpte.

Jordi Segura:

Jo crec que el rol del professor ha de canviar i ser un acompanyant. De fet, als Estats Units llegia que a Florida o Arizona (ara no recordo on) hi havia el primer col·legi on no hi havia “professor” com ho entenem: una persona a la pissarra explicant a tothom, sinó que cada alumne tenia el seu ordinador i anava descobrint el tema, amb un professor que feia d'acompanyant.

Dins de les funcionalitats de ChatGPT —i moltes eines s'hi estan adaptant a nivell de professorat— n'hi ha una que és “aprendre”, que fa servir una mica

el mètode socràtic: no dona la resposta directament, sinó que et porta a la resposta a base de preguntes. Penso que el professor ha de jugar aquest paper: mestre de mestres i d'acompanyament.

I també és una oportunitat en contextos globals: pensem en Àfrica, Pakistan, països amb menys accés a professorat d'aquest nivell. Una eina pot donar capacitats educatives i accés a educació que abans no hi era.

Xavier Sales (moderador):

Molt bé. Jo crec que hem acabat coincidint bastant. Hem començat parlant de com les institucions van tard —i entre elles la universitat—; l'Eladi demana més promoció institucional, però sempre anirem per darrere de la tecnologia. Hem comentat l'alfabetització, la reavaluació i reconceptualització, que al final ha esdevingut tutoritzar i mentoritzar, i l'acompanyament de l'alumne; i finalment hem destacat la socialització i passar temps amb l'alumne.

Això ens porta a la tercera pregunta: com evoluciona el rol del professorat amb aquest ecosistema d'intel·ligència artificial sense perdre l'essència humana de l'educació? Comencem per l'Eladi, aquest cop.

Eladi Llop:

En aquest món permanentment canviant, a velocitats tremendes, crec que hi ha un aspecte en què el professorat —especialment el d'ensenyament superior, però en realitat tots— s'hauria de fer fort: allò “humanament insubstituïble”. Aquest matí també s'ha dit: competències i actituds que, de moment, només poden fer les persones (ja veurem d'aquí uns anys).

Per exemple, una obligació de la universitat des de sempre, però que ara ha passat a primer pla, és el famós esperit crític. Ens hem de fer forts en ser transmissors de l'esperit crític cap als alumnes. Això, de moment, només ho poden fer els humans; i és una tradició universitària que ara torna a primera línia.

També la mentoria i l'orientació dels alumnes: precisament perquè hi ha aquestes eines, aquest paper surt reforçat. Abans deies: “llegeix aquell llibre, mira aquell article”, i prou; ara tens l'alumne amb un treball en què l'ha ajudat ChatGPT i et preguntes: “Això qui ho firma?”. I aquí torna una cosa ve-

lla: l'examen oral. Ara bé, les organitzacions tenen dificultats perquè això té costos brutals. Potser acabarem en una combinació: mentoria i examen més estàndard, també amb ajuda de la IA.

Una altra dimensió és la transmissió d'ètica i compromís de comportament. Aquí necessitaríem l'ajut de les famílies, sobretot en etapes inicials. A la universitat ja no esperem gaire de les famílies, encara que alguns pares encara hi vinguin. Però la socialització d'ètica i comportament adequat l'hem de treballar.

I també hem de canviar el disseny del material pedagògic: el sistema pedagògic s'ha quedat vell. Això em fa patir una mica perquè cada vegada que es canvia pedagogia "perdem un llençol", i em fa por que ho liderin sectors que ara insisteixen molt en una ètica molt "happy flower", diguem-ho així. No vull fer paraules que sonin fatxistes, però és un tipus de pensament que ocupa llocs rellevants i proposa coses; i sincerament, els últims anys no veig que les aportacions hagin estat bones.

Dit això, sóc fermament partidari de delegar tasques en la intel·ligència artificial: hi ha coses que els professors i el sistema universitari hem de delegar. Processos mecànics i repetitius, una part de gestió, fragmentació de docència en parts personalitzades... Hem de preveure resultats: si hem d'acabar treballant amb aquestes eines, comencem a delegar coses repetitives. Si ara són repetitives, d'aquí a 20 anys ho seran encara més.

I això no només en docència: també en el món universitari en general. Gestió administrativa, serveis auxiliars, biblioteques, serveis de documentació... tot això consumeix molts recursos. Si aquests professionals es poguessin alliberar de tasques repetitives, aportarien molt més. Ho dic, per exemple, pels CRAI: són magnífics professionals en recerca d'informació, però la quantitat de papers i temps que perden és enorme. Si poguessin dedicar-se a buscar informació, els nostres estudis serien encara millors.

En resum: fer-nos forts en allò humanament insubstituïble, i començar a delegar sistemàticament el que és repetitiu i no aporta valor.

Gerard Miret:

Estic de nou bastant d'acord amb tot el que comenta l'Eladi. Sí que és cert que, davant d'un entorn canviant i incert, es vol una certa estabilitat, i això podria passar per una mena de codi deontològic general. Però és complicat, perquè fins ara hi ha coses de la UNESCO, de la Unió Europea, d'algunes universitats, però al final qui legisla són els estats, i això és molt difícil d'homogeneïtzar.

A partir d'aquí, estic molt d'acord amb fomentar l'esperit crític, i insisteixo en el que comentàvem sobre què pot i què no pot fer una intel·ligència artificial. Una de les qüestions que li costa molt és generar "pensament fort". Jo ho he explorat en investigació: la IA és molt bona en entorns controlats (per exemple, una revisió literària sobre l'evolució històrica d'un concepte), però generar pensament fort no t'ho farà.

Per tant, el rol és com transmeto a l'alumne no tant "fer això o fer allò", sinó com genero aquest esperit crític perquè pugui revisar el que li dona una IA.

Sobre les tasques: hi ha un "elefant a l'habitació", que són les tasques docents del professor. Cal destriar què és important que faci el professor i què no. Un exemple és el material docent: fins a quin punt pot ajudar-nos la IA? Fins a quin punt no? I fins a quin punt això desvirtua o no la tasca docent?

Jo hi veig una gran avantatge: com que el professor és qui pot fer una revisió crítica del que dona la IA, potser l'elaboració inicial del contingut no l'ha de fer tota, però sí que ens pot ajudar molt en actualitzacions. Quantes vegades tenim continguts que fa anys que ningú toca? Amb la IA puc, d'un bimestre a l'altre, generar casos pràctics nous o avaluar experiències recents del sector de la comunicació. Sense això, potser no tindria temps ni recursos per fer-ho. I gràcies a això els alumnes poden tenir una experiència acadèmica millor.

Això reforça el rol del professor com a element crític en el procés d'aprenentatge i coneixement. I per això torno a estar d'acord amb la mentoria: la revisió crítica, la visió qualitativa (i no tan quantitativa) del professor, que últimament s'ha anat perdent, s'ha de recuperar. És com un pilot d'avió: sovint pilota un ordinador, però si hi ha un problema, l'únic que sap pilotar de veritat és ell. Aquí passa una cosa semblant.

En definitiva: buscar eficiència en tasques repetitives, i el temps que guanyem dedicar-lo a mentories i tutories, que és el que marca la diferència. I orientar l'aprenentatge cap a una versió més adulta: el coneixement és a disposició; la interacció amb el professor és per anar més enllà. Una mica el model anglosaxó: llegeixes papers a casa i a classe els discuteixes amb algú que et pot portar més lluny. Aquí hi ha el canvi de xip, per al professor i per a l'alumne.

Jordi Segura:

Mentre l'Eladi parlava dels exàmens i de la calculadora, hi pensava: jo recordo la universitat —vaig fer enginyeria, després un màster en data science— i recordo exàmens on et deien “no pots portar calculadora”, i aquells eren els més durs; i quan sí que en podies portar, també eren durs, però sovint eren els més complexos. Això potser ens posa davant d'un escenari on hem de començar a avaluar la IA com a eina, i el que vull avaluar és el pensament crític: el raonament. L'ésser humà no està fet per memoritzar, sinó per crear i pensar.

Sobre automatitzacions: molt d'acord que hi ha moltes tasques que no aporten valor. I, tirant-ho cap a negoci, es parla de “coll blanc” i “coll blau”. Totes aquestes tasques administratives —en general, tot el que avui fem amb un ordinador— tenen potencial d'automatització en els pròxims 24 mesos.

Això inclou coses com la creació de diapositives i material didàctic: a mi em costa molt, no sóc creatiu ni bo dissenyant, no m'agrada la part d'imatge o màrqueting, però una eina pot facilitar l'aprenentatge dels alumnes. I també tota la part administrativa: coses que potser un docent ni va estudiar ni és especialment bo fent-les, i que roben temps. I el valor del professor és un altre: personalitzar l'educació, connectar amb l'estudiant.

Si tinc una aula de 15 o 20 alumnes amb experiències diferents de les d'anys anteriors, no té sentit que els materials siguin exactament els mateixos; puc pensar casos nous, connectar més amb l'estudiant que tinc davant, perquè no tothom aprèn igual i no podem forçar que tothom aprengui de la mateixa manera. La intel·ligència artificial és personalització; l'educació ha de tendir cap a la hiperpersonalització. El rol del professor ha d'anar cap a l'acompanyament. I la IA ajudarà a automatitzar moltes tasques: primer, les de coll blanc; també la preparació de materials, etc.

Xavier Sales (moderador):

Molt bé. Heu coincidit bastant. Deleguem processos i automatismes; com has dit, tot el que fa un ordinador, la qual cosa fa una mica de por. Però també ens obre una branca més humana: ens queda el mentoratge, l'ètica i l'esperit crític.

Moltes gràcies. Vull agrair al director de l'Institut Alma Mater haver-me convidat a moderar aquesta taula, i suposo que ens tornarem a trobar a les terceres jornades l'any vinent.